

בלבבי משכן אבנה

שיעורי "בלבבי" מופיעים ב"קול הלשון" בארץ 073.295.1245 ■ USA 718.521.5231

דע את ביטחונך | פחד כנגד ביטחון

ברבדים היותר פנימיים ועמוקים בפחדים רוחניים. נקדים ונגדיר מהו פחד רוחני פנימי, ולאחר מכן נבאר את ההגדרה ונביא לה סימוכין וראיות מדברי חז"ל.

ההגדרה הבסיסית של פחד רוחני פנימי הינה - עצם המציאות של ריחוק מנקודת ה-'אחד'. נבאר, לכל נברא יש שורש יחסי ממנו הוא יצא. לדוגמא השורש של הבן הוא אביו. השורש של האב עצמו הוא האב היחסי שהוליד אותו, וכן הלאה עד לאדם הראשון ועד לקב"ה שיצרו. מבנה זה של ענף ושורש עלול ועילתו קיימת בכל הנבראים. כל ענף בהיותו מחובר לשורשו הוא מרגיש אחדות, ואחדות זו נוטעת בו ביטחון, תפיסת ה-'אחד' עם השורש היא עצם הביטחון. ולהפך כל ענף שנפרד משורשו, בעת ההתנתקות, ההיפרדות וההתרחקות מהשורש מתחלף כוח הביטחון בכוח של פחד.

בראשית הפרק דיברנו על פחדים מדברים חיצוניים והגדרנו שענייניו של הפחד הוא - יפה - חד', כלומר ככל שהדבר שגורם את החרדה יותר ברור, ודאי, חד - 'אחד' - מפחדים ממנו יותר. אולם כאשר אנו באים לעסוק בפחד רוחני פנימי הגדרת הפחד מתחדדת יותר - 'אחת דיבר אלוקים' - זה 'פחד' - יפה - חד'. עומק עניינו של הפחד הפנימי הוא התרחקות מה-'אחד' - התרחקות של כל ענף משורשו היחסי, וכל שכן התרחקות משורש כל השורשים הקב"ה.

בדרך כלל כאשר מדברים על פחד מתכוונים לפחד מתוצאה. לדוגמא: אנו מפחדים שהאויב יבוא! אולם אם נתבונן נבין כי הפחד אינו מהאויב כשלעצמו, אלא אנו מפחדים מהתוצאה שתהא - אם האויב יגיע הוא יהרוג. כלומר, אנו מפחדים מהתוצאה - מהמוות, ולא דווקא מהגורם - מהאויב. כי אילו נדע שאותו אויב אמנם מגיע אך הוא מנוע מלהזיק לנו מכל סיבה שהיא, ולכלל תוצאה של הריגה לא נגיע - לא היינו כל כך מפחדים מאויב שכזה. נמצא כי חיצוניות הפחד, הוא פחד מתוצאה.

אולם כאשר אנו באים להתחקות אחר הכוח הפנימי שנקרא 'פחד', ולעמוד על שורשו. כאן מתברר כי ההתרחקות מה-'אחד' זה עצם ה-'פחד' - לא תולדת הפחד אלא עצמותו. אדם לא מפחד ממה שיקרה לו, אלא הוא מפחד מהמציאות העכשווית של אי החיבור ל-'אחד'. הפחד אינו תוצאה של ריחוק מה-'אחד', אלא זו עצם היותו של הפחד.

כיום כוחו של עמלק קיים ומצוי בעולם. לפיכך, האף אמנם שישנה אמונה, אך לכל אמונה מצטרף עמלק - האמונה מהולה בספק. כאשר לעתיד לבוא יכרת זרעו של עמלק, יכרת כוח העמלק שמטיל ספק ופוגם באמונה, ממילא האמונה תושלם ותצא אל הפועל. אזי הנבראים יעלו אל מדרגת הביטחון, תכלה הקללה של 'בזעת אפך תאכל לחם', וגזירת קנס חובת ההשתדלות תתבטל.

מערכות הביטחון והפחד פועלות כאשר ישנה אפשרות אחת בלבד - חדה ברורה וודאית

לאחר שביררנו את היחס בין הפחד לשאר סוגי הפחדים השונים, ואחר שהתבוננו על היחס בין הביטחון לאמונה, העולה מהדברים:

שם שהפרש בין אמונה לביטחון הוא:

- האמונה אינה שלימה, לעולם היא מהולה בספקות. לעומתה הביטחון שלם, גמור, מוחלט, ודאי, חד וברור.
- האמונה היא נטיה לצד אחד מבין מספר ברירות. לעומתה הביטחון הוא שלילת כל האפשרויות והעמדתן על ברירה אחת בלבד. כך ההפרש בין ה-'פחד' לשאר סוגי הפחדים כגון: היראה, האימה, החרדה וכו' הוא:
- הפחד הוא מדבר קרוב - האימה היא מדבר רחוק.
- הפחד הוא מדבר חד וברור וודאי - שאר הפחדים הם מדברים שאינם ודאיים. קיימים מעכבים, אמצעי גנה או מניעה, אפשרויות בריחה, מילוט והצלה וכו'.

ובלשון עמוקה יותר, התברר כי תכונת השורש שמגדירה את שני נקודות הקיצון ההפכיות של פחד מול ביטחון היא תכונת ה-'אחד'. גם מערכת הביטחון וגם מערכת הפחד נכנסות לפעולה כאשר הנפש קולטת בוודאות בחדות ובברירות כי ישנה רק אפשרות אחת ויחידה. הוודאות - היא 'אחד', כנגד הספק שמטיל מספר ברירות נוספות ביחס לאפשרות ה-'אחד'. החדות - היא 'אחד', כנגד הכחות והעובי שמכהים ומסתירים את חדותו של ה-'אחד'. הברירות - היא 'אחד', ביחס לעמימות שנוצרת מתערובת ואי סדר שמטשטשים את ברירות של ה-'אחד'.

הפחד הוא הפך הביטחון כי הפחד הוא ודאות ההפוכה לוודאות הביטחון.

פחד רוחני - ריחוק מהשורש - ניתוק מתפיסת ה-'אחד' עד כה עסקנו בפחדים הנגרמים מכוחות גשמיים חיצוניים, כעת נפנה לעסוק

סוטה, לו, ע"א - שתי אבנים טובות היו לו לכה"ג על כתפיו, אחת מכאן ואחת מכאן, ושמות שנים עשר שבטים כתוב עליהם, ששה על אבן זו וששה על אבן זו וכו', וחמישים אותיות היו, עשרים וחמש על אבן זו ועשרים וחמש על אבן זו, וכו', הני חמישים אותיות, נכי חדא הויין, א"ר יצחק, יוסף הוסיפו לו אות אחת, שנאמר עדות ביהוסף שמו בצאתו על ארץ מצרים (יהוסף, יה-יוסף, הכפלת י' באות ה', עולה נו"ן). וכו', כל התורה כולה בנימן כתיב, והכא בנימין שלם. ודו"ק שהוסיפו מדין יוסף אות ה', ומדין בנימין אות י', והכפלתם נו"ן כנ"ל. ועיין קרן אורה על אתר.

ושורש חמישים אותיות, בק"ש, כמ"ש בזוה"ק (ח"ב, יב, ע"ב) ויפן כה וכה, חמש באילין חמישים אתון דמיחדים ליה ישראל בכל יום, שמע ישראל פעמים, דאית בהון כ"ה כ"ה תרי זמני. וכן שם (קטו, ע"ב) בעלמא דאתי, דאיהו עולמו של יובל, דתמן נ' אתון דק"ש. וכן בתיקונים (מב, ע"ב) נ' שערי בינה, חמישים אתון דק"ש. ועיי"ש (מו, ע"א. פב, ע"ב), ומדרש הנעלם.

ושורש הדבר, יש בו כמה בחינות, יחוד שם אלקים, יחוד הוי"ה באדנו"ת, ויחוד הויה עצמו. שם אלקים ה' אותיות, וי' אלקים עולה נ' אותיות (עיין עמק המלך (ש"ה, פכ"ז) ומיחדים אלקים בהוי"ה, הוי"ה אלוקינו). ועיין שער ההקדמות (דף נד, ע"ב) וז"ל, ואלקים, פשוט ומלוי, ומלוי המילוי, יש בהם נ' אותיות אחרות. וכן שם הוי"ה נקרא אדנו"ת. ועיין שער הפסוקים (שלח) שיש בשם אדנות בפשוטו מילוי ומילוי דמילוי נ' אותיות. וזהו יחוד קריאת שם הוי"ה עם קריאתו, ודו"ק. וכן שם הוי"ה במילוי י' אותיות, וה"פ הוי"ה נ' אותיות. עיין שער הפסוקים (ישעיה, ד"ה דודי נסע). והוא יחוד בהוי"ה עצמו. וקודם ק"ש אנו אומרים ברכת אהבת עולם, ויש בה חמישים תיבות, כמ"ש בכוונות. וזהו בק"ש שאמרו השבטים עם יעקב, כמ"ש חז"ל. והיינו יחוד כל אותיות השבטים ע"י ק"ש, ודו"ק. ונתייחדו בני' שערי בינה.

והנה בשמע ישראל כ"ה תיבות, ובברוך שם כ"ד, ועם הכולל נ'. והוא כנגד מ"ט שערי בינה שנתנו למשה, והכולל לא ניתן לו. ושורש נ' אלו במנורה, כמו שהרחיב בשיח יצחק (ח"א, דרוש לסיום הש"ס) והביא מדברי הגר"א, שמצינו שבמנורה היה מ"ט חלקים, והם כ"ב גביעים, י"ט פרחים, וי"א כפתורים, וז' קנים, והם נגד מ"ט שערי בינה שנבראו בעולם, וגוף המנורה הוא נגד שער החמישים, עיי"ש.

וזהו שלמות אבן, אב-בן, כנ"ל, שעלו האבנים למדרגת בינה, אבן לשון בינה, בן-יה, כנודע.

סוטה, מז, ע"א - מאי עבד גיחזי, איכא דאמרי אבן שואבת תלה לו לחטאת ירבעם והעמידו בין שמים לארץ, ואיכא דאמרי, חקק לה אפומה והיתה אומרת אנכי ולא יהיה לך.

וכנגדה בקדושה יש אבן שואבת, כמ"ש (ע"ז, מד, ע"א) ויקח את עטרת מלכם מעל ראשו ומשקלה ככר זהב וכו', היכי מצי מנח לה (עיין רד"ק, שמואל, ב, יב, ל), א"ר יהודה אמר רב ראוייה לנוח על ראש דוד, ר' יוסי ברבי חנינא אמר, אבן שואבת היתה בה דהות דרא לה. ועיין רש"י (דה"י, א, כ, א).

ובתשובות הגאונים החדשות (סימן קטו, כז) איתא וז"ל, וידוע הדבר אבן שואבת זו הנקראת מגאנטיס מסכה נמשכת אליה וכל שכן ברזל, וכשמעמידן סביבי הברזל אבן שואבת מכל צד אפשר שהיא עומדת באמצע כאילו על בלימה, וזה מנהגו של עולם הוא.

וגיחזי נשתמש באבן שואבת זו ל"אחדות" דקלקול. ויתר על כן איתא בספר חסידים (סימן קעח) וז"ל, וכתוב (יחזקאל, ח, ה) ויאמר אלי בן אדם שא נא עיניך דרך צפונה ואשא עיני דרך צפונה והנה מצפון לשער המזרח סמל הקנאה. ולא אמר ראה ואראה, כי בדמות אדם היה דמות זכרות ונקבות נזקקין זה בזה ע"י כישוף וע"י אבן השואבת, עכ"ל. וזהו אחדות דקלקול ע"י אבן זו.

ולהיפך בקדושה, כתב המס"י (פ"א) וז"ל, אמנם ראוי לו שתהיה כל פנייתו רק לבורא יתברך וכו' עד שימשך אחריו יתברך כברזל אחר אבן השואבת. ועיין ערבי נחל (ויצא, דרוש ב, ד"ה והנה) וז"ל, ברית כרותה ליראה ששואבת ומושכת הדבר אליו, כי אבן שואבת היא, והירא את ה' ממשיך כביכול את ה' אליו, עכ"ל.

דו"ק שבדבריו הקב"ה נמשך לאדם, ובדברי המס"י האדם נמשך לקב"ה, וכביכול הקב"ה מעין אבן השואבת.

והשורש העליון שהקב"ה כביכול מעין אבן השואבת, נתבאר בספר המנהגות (ד"ה ויונתן בן עוזיאל) וז"ל, שאמרו בהגדה, ברוך כבוד ה' ממקומו, הוא מקומו של עולם, ואין העולם מקומו. ודוגמתו אבן שואבת שמעמידן אותה מלמעלה והוא מקום המשא, אצל הב"ה הוא עליון והוא נושא הכל תחתיו,

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

ראה · ט-ר

ודו"ק. וזהו שלמות הארת הקטרת, טר-קת, שעולה ביושר.

והנה בצורת אדם קו היושר, אמצע, הוא בחינת טבור, טר-בו. והיינו שהוא טבור מלשון מרכז. אולם כאשר אין הצדדים מכוונים באופן שלם לנקודת המרכז, זהו בחינת איטר, אי-טר, העדר טוהר. וכאשר ח"ו נעשה קלקול בקו אמצע לתתא בקומת האדם, זה מתגלה אצל יוסף, שיצאו טיפים מבין זרועי ידיו, והיינו בחינת איטר, ע"י אשת פוטיפר, טר-פוּיפּ.

והשלמות יתגלה במשיח בן דוד, שכתוב ביה (ישעיה, יא, א) ויצא חטר מגזע ישי. חטר, ח-טר. וכמ"ש רבינו חננאל, חטרת הגמל גבוה "באמצע" גבו. והוא תיקון האמצע. היפך מ"ש (ב"ק, לא, ע"ב) חטרא דסמיותא, ופירש בערוך (ערך חטר) פירוש - הסומא מגשש במטה שבידו הנה והנה לצדדים ולאמצע הדרך.

***

שְׂרֵי הַתִּיבוֹת הַמְרַכְּבוֹת מֵאִמֵּר זֶה:

אגרטל, אררט, אטר, חטר, חרטם, טבור, טברמן, טהור, טור, טחורים, טירה, טפסר, טרם, טריה, טרף, טרפה, טרת, מרט, מטר, פטר, הקטיר, ירט, רטב, רטש, שרט, קיטור, חרטומים, טהור, נטר, עטרת, פוטיפר, שוטר, קטרת, מטר, מטרד, ממרט, מרוטה, נטר, עטרה, מטרה, מרט, רטט, קטורה, חרט, רהיט, רטב, רטשה, שטר, שרביט, שרוט, בחרט, בלטשאצר, רהטים.

עוף טהור. טר-הו. ועיין חשק שלמה (השורשים, אות ט, שורש טר) טר - הנחתו על נקודת ההישרה, דהיינו הנקודה ההיא שהאדם מישר אחריה כל תנועותיו. והנחותיו יקרא "טר", והשם המפעיל בה"א הנקבה "מטרה", והוא העמוד הנצב לרובה קשת לאמן את ידיו בירית חצים שיהיה זורק אל השערה ולא יחטא, וכו'. ובתוספת האות מ"ם יקרא מין גשם "מטר" (מ-טר), שהוא מין גשם שנופל על קו ישר כחץ למטרה, עכ"ל.

וכן בכור פטר רחם, פטר, פ-טר, יוצא ביושר, ולא יוצא דופן. וזהו בחינת טור, טר-ו, והיינו שכל החלקים הולכים ביושר, עיי"ש.

וזהו בחינת טהור, טר-הו. והיינו שמי שהוא בלתי טהור, היינו שחסר לו סדר היושר ונוטה לצדדים, כי כל נקודה אינה הולכת אחר הנקודה שקדמה לה בשווה. אולם הטהור כל נקודותיו הולכות בשווה זה אחר זה. וזהו טהור שיצא מכלל טומאה, שבירה, ונכנס לתיקון. וזהו בחינת מטר כנ"ל, כי כאשר בנ"א טהורים אזי המטר יורד ביושר, אולם ח"ו כאשר טמאים, נוטה לצדדים ויורד במקום שאינו נצרך, כמ"ש חז"ל. וז"ש (אבות, פ"ה, מ"ה) עשרה ניסים נעשו לאבותינו בביהמ"ק וכו', ולא כיבו גשמים אש של עצי המערכה, ולא נצחה הרוח את עמוד העשן.

והיינו כי כאשר עולה עשן, בחינת קיטור, טר-קיו. אזי אם לא נעשה כפרה לחטא והאדם בלתי טהור, אזי העשן, הקיטור, נוטה לצדדים. אולם כאשר נהפך מטמא לטהור, אזי העשן עולה ביושר. וכן הגשמים, המטר, כנ"ל, יורדים ביושר, וז"ש ולא כבו גשמים אש של עצי המערכה,

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון זה

אדם, "ויאמר אלקים נעשה אדם בצלמנו כדמותינו", "בצלם אלקים עשה את האדם", יצירת האדם, שם תואר אדם הוא "בצלמינו כדמותינו", מכח כך נברא מציאות האדם.

האדם ביסודו, הוא חובק בתוכו את כל המציאות כולה, כביכול, מעין הבורא יתברך שמו, מעין הבורא שזה ה"בצלמינו כדמותינו", הוא חובק בתוכו את כל התורה כולה, "אשר יצר את האדם בחכמה", והוא חובק בתוכו את כל מציאות 'עלמא', ש'צורת אדם' הוא עולם קטן, כדברי חז"ל באבות דרבי נתן ועוד, כידוע.

שורש גופו - תנשיו של האדם, ושורש נשמתו אדם

בלשון אחרת והיינו הך, "איסתכל באורייתא וברא עלמא", יש כאן ג' חלקים, ה'איסתכל', שזה, כביכול הוא יתברך שמו, "באורייתא" - זה התורה הקדושה, "וברא עלמא" - זה גילוי של מקום קיום המצוות, כלומר, כל שורש המעשה של קיום המצוות, הוא נעוץ במעשה של הקדוש ברוך הוא, המעשה של הקדוש ברוך הוא, הוא גופא שורש למעשה דידן, אנחנו נצטוו בכללות, בתרי"ג מצוות, תר"ך מצוות עם הז' מצוות דרבנן, או שתרי"ג היינו התרי"ג מצוות על גבי הז' של אומות העולם - או ז' מתתא - או ז' מלעילא.

אבל יש שורש של 'מעשה אחד', איפה השורש של ה'מעשה אחד?' - בכללות. מכח "איסתכל באורייתא וברא עלמא", כמו שבעשרת הדיברות נאמר 'אחת דיבר אלקים שתיים זו שמעתי', שההקבלה אליהם הוא ה'עשרה מאמרות', שעשרה דיברות ועשרה מאמרות מקבילים אהדדי - וא"כ, כשם שבדברות היה כח של 'אחת דיבר אלקים', כמו כן, בפנימיות של המאמרות זה 'אחת אמר אלקים', זה ה'בכח' של ה"במאמר אחד יכול להיבראות", שם זה שורש ה'מעשה האחד' שהיה במעשיו של הקדוש ברוך הוא, וזה שורש המעשה מצוות דידן.

וא"כ, מונח ב"איסתכל באורייתא וברא עלמא", קודשא בריך הוא, אורייתא, ועלמא, ה'אורייתא' היא החכמה, שורש לנשמת האדם, וה'ברא עלמא', הוא השורש למעשיו של האדם, שורש לגופו של האדם, זה השורש של מעשה המצוות כמו שנתבאר.

והאדם, שנברא מכח כך, שעל אף שבפרטות נעשה

עשרה מאמרות, אבל המאמר העשירי, לפי רוב השיטות, זהו מאמר "נעשה אדם", המאמר העשירי הזה, מצרף בתוכו את כל העשרה מאמרות.

וכידוע עד מאד, כל צורת הבריאה אינה אלא צורת אדם, וכל מה שיש בבריאה, אינם אלא חלקי צורת אדם, וא"כ, כל המאמרות כולם, הם חבוקים בתוך המאמר של ה'נעשה אדם', כי הרי הם אינם אלא חלקי צורת אדם, ועל אף שכפשוטו, 'בראשית נמי מאמר הוא' כמו שאומרת הגמ' - זה מאמר ראשון, 'ויאמר אלקים יהי אור' - מאמר שני וכן על זה הדרך, אבל בפנימיות, כל המאמרות הם אינם אלא בגדר "ויאמר אלקים נעשה אדם בצלמינו כדמותינו", זה שורש תפיסת יצירת אדם, כמו שהוגדר.

השורש לשתי ה'צורת אדם' במאמר יצירת האדם

ולפי"ז, להבין ביצירת אדם מונח שתי צורות של אדם, שהרי ביצירת אדם נאמר "ויאמר אלקים נעשה אדם" וכמו שאומרים חז"ל, ומביא רש"י, 'מכאן פתחון פה למינים', במה שנאמר לשון 'נעשה' שהוא לשון של רבים, ואם יש כאן 'פתחון פה למינים', א"כ, מונח כאן שני צדדים, כל הבריאה היא כולה מאמרות, מאמר פיו יתברך שמו, וב'פתחון פה למינים' נמצא 'פתחון פה' במאמר, זה הלשון 'פתחון פה למינים' שזהו 'פתחון פה' במאמר עצמו.

וה'פתחון פה' שבמאמר עצמו, יוצר בעומק א"כ, שב'נעשה אדם' נמצא שתי בריות, מה שבכל מאמר ומאמר היה מאמר כפשוטו, וישנה הבחנה של 'בראשית נמי מאמר', וישנה הבחנה של 'מאמר' ו'חצי מאמר' כלשון חז"ל - אבל ישנה הבחנה במאמר של 'נעשה אדם' שבמאמר הזה שנאמר "ויאמר אלקים נעשה" א"כ, זה מאמר שמונח בתוכו 'פתחון פה', כלומר, שתי אפשרויות של פה, זה עומק הגדרת המאמר, ולפיכך בהכרח, שאם זה מה שמונח בשורש הדבר, שהוא המאמר, א"כ, ב'ויאמר - ויעש' מונח שני חלקים, גם בעשייה גופא.

ב' החלקים בתהליך היצירה - צלם ודמות, גוף ונשמה, זכר ונקיבה

וזה מה שנאמר 'נעשה אדם בצלמינו כדמותינו', 'צלם' ו'דמות'. ובפרטות, לאחר מכן, שנאמר "ויפל ה' אלקים תרדמה על האדם ויישן ויקח אחת מצלעותיו", וכמו

יום ויום נקבעו הדברים, וכמו שאומר רש"י מיסוד דברי חז"ל, לגבי השמים שנבראו ביום ראשון אלא שעדיין לחים היו, וביום השני נקראו.

ביום שישי דמעשה בראשית שנברא האדם, "ויצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה", לא נברא כאן משהו חדש מן האדמה, זה לא כמו שהארץ הוציאה צמחים, ולא כמו ה"ישרצו המים שרץ נפש חיה" שהמים הוציאו דבר חדש, אלא – לוקחים את עצם מציאות העפר מן האדמה, וממנו עושים את האדם, אבל לא משאירים את העפר כמות שהוא, אלא נעשה בו שני פנים של שינוי, בהדגשה.

הפנים האחד של השינוי, זה מה שנאמר בקרא "ואד יעלה מן הארץ והשקה את כל פני האדמה", כל זה הוא לצורך יצירת האדם, וכמו שאומרת הגמ' בסנהדרין שהקדוש ברוך הוא גיבל את עפרו, כלומר, שנעשה כאן צירוף של שני דברים ביחד לצורך יצירת גוף האדם עצמו, כמו שנאמר בקרא 'ואד יעלה מן הארץ וגו' וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה', והיינו שהאד יעלה מן הארץ לצורך יצירת גוף האדם שבו הוא גיבל את עפרו, וא"כ, הגוף עצמו, נמצא בו הכח של תכונת חיבור העפר עם חיבור המים, שניהם גם יחד, הוא שורש יצירת האדם, וא"כ, שורש יצירת האדם מצד גופו, הוא צירוף של עפר ומים, ומצד כך, בדרך רמז כשמצרפים מים ועפר הם מצטרפים לגימטריא של תם – שזה צורת האדם – "דמות תם חקוקה בכסא", או ח"ו, "ביום אכלך ממנו מות תמות", גימטריא של מת, "עפר אתה ואל עפר תשוב", אם זה מכח המים, הרי שבצירוף העפר והמים, מתגלה תם, בבחינת "כמים פנים אל פנים כן לב האדם אל האדם", ואם ח"ו, מתגלה הצד ההפוך של המת – "ביום אכלך ממנו מות תמות", הרי זה בגדר "עפר אתה ואל עפר תשוב", שזה הגילוי מכח העפר.

אבל עוד פעם – יצירת הגוף של האדם הוא לא דבר חדש, כאן כבר החידוד הראשון – ויתר על כן, הוא מורכב משני חלקים, ממים ועפר, כמו שנתבאר.

■ המשך בע"ה שבוע הבא מתוך סדרת בלבפידיה עבודת ה'.

שמבואר בגמ' בברכות ועוד, לחד מ"ד היו מעיקרא דו פרצופין, ולחד מ"ד, הם היו פרצוף זונב, כלומר, שבשורש היצירה, כבר היה מונח כאן שתי 'צורת אדם', באדם עצמו ראשית, נמצא עצם הדבר, שזהו ה'צלם' וה'דמות', וכאן מונח האופן, שיש ב'צורת אדם' שתי פרצופים של אדם.

ובעומק, זה ההגדרה של 'פרצוף זונב', כמו שהוזכר שתי הלשונות בדברי חז"ל שבגמ' בברכות ועוד, למ"ד 'דו פרצופין', כלומר, בשורש הדבר נמצא שנים, שבשורש האדם, הוא נמצא בפרצופו, ולמ"ד "פרצוף זונב", כלומר, עצם הדבר הוא 'אחד', ורק בנקודת האחרית שלו, ב'קץ' שלו, ב'קצה' שלו, נמצא נקודת תוספת, שזה ההבחנה של 'זנב' כמו שנתבאר.

וא"כ, בשורש היצירה נמצא כבר, הבחנת הדבר, שישנם כאן את שני החלקים, ואלו הם שני החלקים שמצאנו ביצירת האדם, בתחילה נאמר "ויאמר אלקים נעשה אדם", ולאחר מכן נאמר ביצירה בפועל – "וייצר ה' אלקים את האדם עפר מן האדמה ויפח באפיו נשמת חיים", שהאדם מורכב משני חלקים, בכל מאמר ומאמר, המאמר ברא את מה שהוא ברא, אבל בעשיית האדם, הוא נברא משני חלקים, הוא נברא מעפר, והוא נברא מנפיחת פיו יתברך שמו.

והיא גופא, כמו שהוזכר, מונח כאן את שני חלקים "בצלמנו כדמותינו", ומונח כאן את שני החלקים של "זכר ונקיבה בראם ויקרא את שמם אדם", "פרצוף זונב", ומה שהוזכר השתא, שמונח כאן שני חלקים של גוף ונשמה.

השינויים שביצירת אדם מיצירת שאר הנבראים

אבל יתר על כן, שזה העומק של יצירת אדם, רוב הדברים שנבראו במעשה בראשית, מכח ה'ויאמר אלקים' נעשה המציאות של הדבר, ובמעט מן הדברים שנבראו מבואר שהם יצאו ממה שכבר היה קיים קודם לכן כגון מה שנאמר ביום שלישי דמעשה בראשית "תוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי למינו", וכן ביצירת הבעלי-חיים שנאמר "ישרצו המים", שזה לא ממש דבר חדש אלא יציאה מן המים שהוא משהו שכבר קיים, ונחדד עוד פעם, יש דבר שהוא חידוש בעצם, ויש דבר שהוא יוצא ממה שקיים כבר, בדקות, הכל נברא ביום ראשון, ובכל

אור א"ס

כתיב (דברים, ד, כב) כי הוי"ה אלקיך אש אכלה. אכל מלשון התכללות, מתכלל באל"ף. כי כאשר נגלה אור א"ס (ובדרך כל עולם עליון ביחס לתחתון נקרא העליון א"ס כנודע), נכלל בעליון. וזהו אש אכלה, כי אש אוכלת ומעלה לעולם עליון, לא"ס. וזה נקרא אכילת גבוה, אכילה שעולה לעולם עליון וגבוה יותר, א"ס.

צמצום

כתיב (בראשית, כז, יט) ויאמר יעקב אל אביו, וגו', קום נא שבה ואכלה מציד, בעבור תברכני נפשך. והבן שציד, מהותו צמצום. וזהו "ואכלה מציד". ועי"כ ימשך שפע, תברכני נפשך, בחינת המשכת ברכה מאור הקו.

ועוד. כל אכילה יוצרת הרחבה, שומן. אולם בחלום פרעה כתיב (בראשית, מא, כ) ותאכלנה הפרות הרקות והרעות את שבע הפרות הראשונות הבריאת וגו', ולא נודע כי באו אל קרבנה, צמצום. ושורש מהות החלום לבשר על רעב, צמצום. ולכך כתיב (שם, מג, לב) וישימו לו לבדו ולהם לבדם, ולמצרים האכלים אתו לבדם, כי לא יוכלון המצרים לאכל את העברים לחם, כי תועבה הוא למצרים. והבן שאכילת מצרים, מכח מיצר, צמצום. ואכילת ישראל מכח הקו.

ועוד. כל איסורי אכילה. איסור לשון בית האסורים כמ"ש בתניא. והרי שכל איסורי אכילה, צמצום.

קו

בסנה כתיב, והסנה איננו אוכל. כי כל מקום שיש הארת עצמות הקו הדבר נקשר באור א"ס, ולפיכך אין לו ביטול. משא"כ היכן שאין הארת עצמות הקו גדרו כגדר הצמצום - חלל, ולכך הוא בר ביטול, בר כליו. ולכך האש אוכלתו. והבן ששורש האש האוכלת הוא מכח הצמצום.

עיגולים

גל - עיגול. וכתיב (בראשית, לא, מז) ויעשו גל, ויאכלו שם על הגל.

ועוד. בעגל (סוד עיגול) כתיב (שמות, לב, ה) ויקרא אהרן ויאמר חג לה' מחר (חג, לשון מחוג, עיגול) וגו'. וישב העם לאכל, ושתו, ויקומו לצחק. מעוררים שורש חטא אכילה מעץ הדעת. אלא שחטא עץ הדעת יושר דקלקול, ועגל, עיגולים דקלקול.

יושר

נעשה מקו אחד ג' קוים. ואמרו (ברכות, מה, ע"א) שלשה

שאכלו כאחת, חייבין לזמן. כאחת דייקא, כי בשורש אין יש אלא קו אחד בלבד.

ועוד. מאכל בן דורסאי, גדרו שליש בישול. רק אחד מקווי הבישול ולא כל שלושתם. ונקרא ראוי לאכילה בקו אחד. ושורשו בקו אחד שלמעלה מג' קוים. אולם בהתגלות זהו רק אחד מג' קוים, ולכך חשיב שליש בישול.

שערות

כתיב (בראשית, כז, ד) ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי, והביאה לי ואכלה. אוכל מטעמים. והבן שכל הארות ראשו של א"ק (שזהו עיקרו) אינם אלא גילוי של טעמים, וראשיתם שערות, ואחריתם - פה. שערות ע"ב הכולל, טעמים. אח"פ, סמ"ב דע"ב דס"ג. בחינת טעמים עליונים אמצעיים תחתונים דע"ב דס"ג. וזהו שבקש יצחק מעשו איש שעיר דייקא שיביא לו מטעמים, שתחילת גילוי מטעמי הפה בשערות. וכאשר נופל לתתא יורד משערות רישא עילאה ע"י עשו איש שעיר, למאכל בהמה, שעורים מלשון שער. וע"ז אמרו (ברכות, מ, ע"א) דאמר ר' יהודה אמר רב, אסור לאדם שיאכל קודם שיתן מאכל לבהמתו. והוא מתתא לעילא, כי השתא אין מדרגת האוכל מלעילא לתתא, אלא מדרגת המוציא לחם מן הארץ, מתתא לעילא. ומצד כך אמרו (שבת, קמ, ע"ב) ואמר רב חסדא, האי מאן דאפשר ליה למיכל נהמא דשערי ואכל דחיטי, קעבר משום בל תשחית (ועיין עירובין, פא, ע"א). ועוגת שעורים תאכלנה, אמר רב חסדא, לשיעורים.

אזן

אזן, א-זן. "שורש" המזון לאכילה. והוא שורש ברכת המזון דאוריתא. הזן את העולם וגו'.

חוטם

כתיב (בראשית, ג, יט) בזעת אפיק תאכל לחם. ועוד. כתיב (שמות, טו, ז) תשלח חרנך, יאכלמו כקש.

ועוד. אמרו (שבת, לא, ע"ב) מי שאכל שום וריחו נודף, יחזור ויאכל שום אחר ויהא ריחו נודף.

ועוד. אמרו (שבת, מא, ע"א) אכל ולא הלך ד' אמות, אכילתו מרקבת, וזהו תחלת ריח רע.

פה

מקום האכילה. וכתיב (בראשית, א, כט) ויאמר אלקים הנה נתתי לכם את כל עשב וגו', לכם יהיה לאכלה. אולם אכילה מעץ הדעת מוליד דיבור דקלקול, כמ"ש (שם, ג, יא) ויאמר, מי הגיד לך כי עירם אתה, המן העץ אשר צויתך לבלתי אכל

אריך

כלב שוהה מזונו במעיו ג' ימים, ע"ב שעות. והוא קליפת אריך.

אבא

"אכלו רעים". או"א. תרי רעין דלא מתפרשין מהדדי לעלמא. לשון אכילה לשון זיווג, כמ"ש (יומא, עה, ע"א) ולמאן דאמר עריות, הא כתיב נאכל, לישנא מעליא נקט, דכתיב אכלה ומחתה פיה וגו'.

אמא

סוככת ושומרת. וכתיב (משלי, כז, יח) נוצר תאנה יאכל פריה.

ד"א

בחינת ז"א עם עטרת היסוד, כללות ז"ת יחדיו. וכתיב (בראשית, מא, לה) ויקבצו את כל אכל השנים הטובות, בחינת אוכל של ז' שנים נקבצים יחדיו.

נוק

ארץ, נוק'. וכתיב (בראשית, מה, יח) ואכלו את חלב הארץ. ועוד. כתיב (שמות, טז, לה) את המן אכלו עד באם אל קצה ארץ כנען. ועוד. נוק' בסוד שמור. וכתיב (שם, שם, לב) מלא העמר ממנו למשמרת לדרתיכם, למען יראו את הלחם אשר האכלתי אתכם במדבר.

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במוחד לעלון

ממנו אכלת. וע"ז אמרו (חולין, קלט, ע"ב) המן מן התורה מנין, המן העץ. ואמרו (מגילה, יג, ע"ב) ליכא דידע לישנא בישא כהמן. ובחינת אכילה רעה זו היא אכילתו של פרעה, פה רע, כנודע. וכמ"ש (בראשית, מ, יז) ובסל העליון מכל מאכל פרעה. והיפוכו מצד התיקון כתיב גבי קרבן פסח, פה-סח, כנודע, איש לפי אכלו תכסו על השם (שמות, יב, ד).

עינים - שבירה

במדרגה זו הושרש המיתה במלכי אדום. וכתיב (בראשית, ב, טז) ויצו ה' אלקים וגו', ומעץ הדעת טו"ר, לא תאכל ממנו, כי ביום אכלך ממנו מות תמות. והוא הוצאה של כח המיתה לפועל בעולם. ושם כתיב (ג, ד) כי ידע אלקים, כי ביום אכלכם ממנו, ונפקחו עיניכם. ועי"ז נפלו למדרגת בהמה, בבחינת נמשלו כבהמות נדמו, נפילת שם ב"ן, גימ' בהמה כנודע. ועי"ז כתיב (בראשית, לז, כ) חיה רעה אכלתהו. ומכאן ואילך כל קנין אוכל נקרא שבירה. כמ"ש (בראשית, מב, ז) לשבר אכל. והשורש, אכילת בשר. בשר אותיות שבר. כי תאוו נפשך לאכול בשר (דברים, יב, כ). והוא בחינת תאוה לעינים (בראשית, ג, ו). עינים שורש השבירה. וכן במ"ת כתיב (שמות, כב, יא) ויחזו אל האלקים ויאכלו וישתו. ואח"כ נפרע מהם.

עתיק

כתיב (בראשית, מא, לה) ויקבצו את כל אכל השנים הטבת וגו', והיה האכל לפקדון לארץ שבע שני הרעב. העתקת האוכל מז' שנות שבע לז' שנות רעב. שכשם שיש עתיק במקום, יש עתיק בזמן, ובנפש. במקום, האור נעתק במקום החלל. בזמן, שו"ק, שית אלפי שנים, נעתק לג"ר, ד' אלפים דלעת"ל, ולהיפך. בנפש, בקומת א"ק, מחציו עליון לחציו תחתון, ולהיפך.

יצא לאור! שו"ת בעניני השעה

מבעל מחבר ספרי "בלבבי משכן אבנה" שליט"א

מדוע האינטרנט הוא הברור האחרון שמברר מהו בחירתו של כל אחד ואחד האם הוא רוצה להיות מחובר לטוב או לרע, והרי הרצון הפנימי של כל ישראל הוא להיות מחובר לטוב ולרצון ה' ולא עם הרע ח"ו, שכל הרע הוא רק מקרה אצלנו, וכמו שהרב מבאר לנו היטב בספר "דע את עצמך"?

האם ניסיון המדיה והאינטרנט הוא מלחמת גוג ומגוג? האם האינטרנט והמדיה יהיו בטלים קודם שיבוא משיח, או שהמשיח יבטל אותו (או הקב"ה בכבודו ובעצמו)? ואם ביטולו יהיה ע"י משיח, האם הוא ע"י משיח בן יוסף או משיח בן דוד? מה לענות לאלו שטוענים, שעבודתנו אינה לפרוש מהטכנולוגיה, אלא ללמוד כיצד להשתמש בה בשכל ובאופן מאוזן ובאופן הכשר ביותר, מכיוון שהוא נעשה כבר חלק מהחיים של רוב הדור ואי אפשר לשנות את הדור. ואם כן צריך להפסיק את המלחמה הזו על האינטרנט, בגלל שזה רק גורם רגשי אשמה לאחרים ואינו פועל מאומה?

זאת ועוד בקונטרס החשוב הזה · טעמו וראו כי טוב ה'!

מילון ערכים בקבלה ■ נלים

שורש דשורש. ובכל עולם מהות הכלי הוא לפי ערכו, וזה סדרם בקצרה.

בא"ס כלי לשון כללות, כנ"ל, שכולל בקרבו הכל. בשערות כלי לשון כלות לשורשו, אור חוזר שמחזיר האור לשורש. באח"פ, כלי בדרך מעבר, שאורות הפנים של א"ק יוצאים מתוכו לחוץ דרכם. ושורשו בקו וצינור, שהוא כלי מעבר לאור א"ס לתוך החלל. בעקודים - אורות הפה, זהו כלי מלשון כללות ההתפרטות, שכולל כל י' אורות בכלי אחד, ועי"ז מאחדם, בבחינת הדין שנאמר בדיני חלה, כלי מצרפן. באצילות זהו כלי מלשון כילוי, סיום האור, הגבלה לאור, ולכך שם האורות והכלים אחד, כי הכלי הוא עביות האור ואינו אלא כלי שמגביל את האור. בבי"ע, זהו כלי בבחינת כלי המקבל.

והנה ישנם ב' צורות להתהוות הכלי. א. עביות האור. והוא בחינת קו ימין, חסד, גימט' עב, עביות. ב. ביטוש שע"י נעשה ניצוצין וממנו נבנה הכלי. והוא בחינת קו שמאל, מלחמה, בטישו. המהלך הראשון נתבאר בהרחבה בלשם (הקדו"ש, ש"ו, פ"ב) וז"ל, כי הנה אותו הצמצום שאמרנו שהוא כח המחשיך ובחינת עביות, הנה ממנו נמשך ונעשה כל בחינת הגוף והכלי. וכן כתב בספר הדע"ה (ח"א, ד"ג, ס"ד) וז"ל, הכלים וכו', הנה הוא לעולם מבחינת העביות שכלול מתחלה בהאש עצמו.

והמהלך השני נתבאר בעץ חיים (ש"ו, פ"ה, מ"ת) וז"ל, ואור של ניצוצין הנופלין ע"י הכאות האורות זה בזה כנ"ל, הוא אותיות, אשר מהם נעשה בחינת הכלים, והרי נתבאר איך נעשו בחינת הכלים, והוא מהכאות ובטישת האורות, עכ"ל. ועיין יפה שעה (שער עתיק, פ"ד, אות א). ושמן ששון (שם, אות ה).

ז"ל העץ חיים (שער א, ענף ב) צמצום האור גורם מציאות הוויות הכלים, כמ"ש לקמן בע"ה. ולהלן כתב (ענף ג) וז"ל, ע"י צמצום האור ומעוטו, יש אפשרות אל הכלי "להתהוות" ולהתגלות, ובהתרבות האור יתבטל הכל, ממעוט כחו לקבל האור הרב והגדול. ויתר על כן כתב במבוא שערים (ש"א, ח"א, פ"א) וז"ל, ועיקר הצמצום "היה ע"י הכלים", עי"ש, ודו"ק.

ובפרטות יותר, ע"י הצמצום נסתלק אור א"ס ונשאר "רשימו", והוא שורש הכלים, כמ"ש בחסדי דוד (אות א) וז"ל, ומהרשימו נתהוו הכלים. עכ"ל. וזהו שכתב בעץ חיים "יש אפשרות אל הכלי להתהוות", כי קודם הצמצום, הרשימו, שהוא י"ס הגנוזות במאצילן, אין לו אפשרות לרשימו להתהוות ולהתגלות, כי הוא נכלל באור א"ס, ושם כביכול בחינת הכלי להיפך, שבאור א"ס "כלי מלשון כללות", שכולל בקרבו את הרשימו, את הי"ס שהם שורשי הגבול. ובבירור יותר היחס בין הרשימו לכלים, נתבאר ברמח"ל (קל"ח פתחי חכמה, כלל ו) וז"ל, הרשימו הוא אור קדמון, בהיותו כולל כל עניני ההנהגה של טוב ורע בכלל, עד שלא נתפרטו החלקים והמדות כל אחד לפי ענינו, כי עדיין הדברים כמו בשורש דק לבד. ואח"כ כשנכנס הקו, לקח בעצמו כל עניני הרשימו, ואותם הענינים עצמם עשאים מידות גמורות ומפורטות כל אחת מה שראוי בה לצורך ההנהגה. נמצא הרשימו כלל כל עניני ההנהגה בדקות גדול, והמידות והספירות. והכלים, אותם הענינים עצמם שנכללים ברשימו, אף מפורטים ונגלים ושולטים, כי כל מידה שהיתה נכללת ברשימו שניתן לה שליטה לעשות הנהגה, נעשית כלי אחד, עכ"ל. ובשורש, צורת הכלי הוא אותיות, כמ"ש בעץ חיים (ש"ה, פ"ג) וז"ל, כ"ב אתון, ומהם נעשו כל הכלים.

והנה בכל עולם ועולם לפי ערכו יש כלים או שורש לכלים, או

■ המשך בע"ה בשבוע הבא נכתב על ידי הרב שליט"א במיוחד לעלון

נא לשמור על קדושת הגליון

אנציקלופדיה מחשבה

חולון יום ד' 20:30

משפ' אליאס

רח' קדמן 4

לפרטים 050.418.0306

אנציקלופדיה עבודת ה' פ

ירושלים - יום ג' 20:30 ב

ישיבה ראשית חכמה

רח' בן ציון אטון 8 הר חו

לפרטים 52.765.1571

ישראל 073.295.1245 ■ ארה"ב 718.521.5231

להצטרפות לרשימת העלון | לכל ענייני העלון | לקחת חסות עבור עלון info@bilvavi.net

רכישת ספרי הרב: ספרי אברמוביץ משלוח ברחבי העולם 03.578.2270 | books2270@gmail.com

ספרי מאה שערים רח' מאה שערים 15, ירושלים 02.502.2567 | ספרי אברמוביץ רח' קוטלר 5 בני ברק 03.579.3829

שאלות בכל תחומי החיים יתקבלו בברכה בכתובת rav@bilvavi.net

או בפקס: 03-548-0529 [בשליחת שאלה בפקס, במספר הפקס שאליו תוחזר התשובה,

נא לציין מספר פקס שזמין תמיד, או את מספר התא-הקולי של הפקס]